

Document de politică cu privire la asigurarea sustenabilității și întreținerii aprovizionării și investițiilor în cadrul proiectelor PHARE după expirarea scadenței aferente execuției proiectului și până la finalizarea programului

1. Introducere

Prezentul document de politică a fost elaborat în vederea constituirii unui mecanism de monitorizare care să fie aplicat de către autoritățile naționale relevante în vederea asigurării faptului că:

- sunt luate măsurile corespunzătoare la nivelul beneficiarilor proiectului în vederea asigurării sustenabilității proiectului conform buneii practici de management proiect, ceea ce înseamnă că la finalul proiectului, înainte de finalizarea activităților contractuale individuale, sunt propuse măsuri specifice pentru a asigura monitorizarea rezultatelor proiectului, iar implementarea acestora este monitorizată îndeaproape până la finalizarea programului;
- orice modificări sau probleme majore ce au loc comparativ cu furnizarea fișelor de proiect la nivel de scop proiect, rezultate, beneficiar sau cadru instituțional sunt aduse în atenția ONA (Ofițerului Național de Autorizare) și sunt ulterior notificate prin intermediul acestuia Comisiei Europene.

În cazul în care nu este altfel prevăzut de către Comisia Europeană (CE), ulterior finalizării programului, monitorizare obligatorie de sustenabilitate este eliminată.

2. Finalizarea programului

Finalizarea oficială a programului este stabilită de către Comisia Europeană și coincide cu finalizarea oficială a programului în fișierele, sistemele de informare și contabilitatea Comisiei. Baza aferentă unei finalizări formale a unui program Phare este reprezentată de către o evaluare financiară și operațională pozitivă conform căreia fondurile au fost utilizate integral în conformitate cu prevederile Memorandumului/Acordului de Finanțare și fișelor de proiect. Componentele acestei evaluări sunt Declarația Finală de la țara beneficiară, informații de la sistemul de monitorizare și în cazul în care Comisia consideră necesar, auditul financiar final („auditul de finalizare”). Înainte de finalizarea programului, Comisia se orientează către clarificarea tuturor aspectelor restante cu privire la program, precum rezultatele restante ale auditului, inconsistențele sau problemele operaționale cu privire la îndeplinirea integrală și sustenabilitatea rezultatelor proiectului. Țara beneficiară este informată cu privire la finalizarea unui program. Finalizarea programului nu înlătură posibilitatea recuperării unei părți din sau a tuturor fondurilor, la care se aplică, în baza apariției înainte de finalizare, inclusiv, dar fără a fi limitat la, nerespectarea procedurilor, administrarea defectuoasă, inconsistență și fraudă.

ONA va lua măsurile necesare pentru a informa Agențiile de Implementare (AI) și Coordonatorul Național de Ajutor (CNA) în momentul finalizării programului cât mai curând posibil după ce intră în posesia unei astfel de notificări de la CE, iar AI/CNA la rândul său va informa Autoritățile de Implementare (IAuths) cu privire la acest aspect.

3. Asigurarea, raportarea și monitorizarea măsurilor de sustenabilitate

Pentru a asigura sustenabilitatea și întreținerea livrărilor și investițiilor din cadrul proiectelor PHARE până la expirarea scadenței plăților, ONA/NF, CNA, AI și Autoritățile de Implementare vor aplica următoarele măsuri:

- înainte de finalizarea activităților contractuale individuale, în cadrul ultimului Comitet de Coordonare al proiectului, Autoritățile de Implementare împreună cu contractorul și reprezentanții AI/CNA vor discuta rezultatele proiectului și vor propune măsuri specifice pentru a asigura sustenabilitatea proiectului; aceste măsuri vor fi clar prevăzute în raportul final al contractorului;

- Ofițerul Senior de Program/Ofițerul de Program (OSO/OP) vor transmite la AI înainte de finalizarea activităților contractuale individuale, o declarație cu privire la măsurile preconizate/deja luate pentru a asigura și monitoriza sustenabilitatea proiectelor;
- Ulterior, Autoritățile de Implementare vor raporta pe scurt AI sub forma raportului tehnic de activitate/raportului de activitate contract (introduceți dacă este cazul un capitol nou „Perspective de viitor”), măsurile întreprinse pentru a asigura sustenabilitatea comparativ cu măsurile propuse; aceste informații vor fi centralizate la nivel de AI și raportate către ONA la momentul depunerii cererii pentru fonduri/rapoartelor lunare de activitate/declarației finale de cheltuieli;
- Atunci când este completată informația în temeiul capitolului „Perspective de viitor”, Autoritățile de Implementare vor lua în considerare următoarele aspecte:
 - o În ceea ce privește contractele de lucrări, se va menționa dacă lucrările sunt realizate în conformitate cu prevederile fișelor de proiect și totodată dacă beneficiarul a prevăzut în buget costurile de întreținere, conservare (pentru lucrările suspendate pe durata iernii sau din alte motive precum dispute, etc.);
 - o În ceea ce privește contractele de aprovizionare, se va menționa dacă echipamentele sau bunurile funcționează și dacă acestea sunt utilizate în conformitate cu prevederile fișelor de proiect și totodată dacă beneficiarul a prevăzut în bugetul său costurile consumabilelor, ulterior contractelor de vânzare, etc.;
 - o În ceea ce privește contractele de prestare servicii (studii, rapoarte, dosare licitații, formări) se va menționa dacă și modul în care au fost utilizate rezultatele în proiectele ulterioare finanțate de către UE sau din alte surse;
 - o În ceea ce privește contractele cu durată determinată, beneficiarul trebuie să descrie impactului rezultatelor proiectului în ceea ce privește beneficiarii/părțile implicate.
- AI vor monitoriza pe durata misiunilor neanunțate măsurile întreprinse de către Autoritățile de Implementare cu privire la asigurarea sustenabilității până la finalizarea programului și vor asigura faptul că plata finală este realizată în urma verificării dovezilor furnizate de către Autoritățile de Implementare în ceea ce privește asigurarea sustenabilității măsurilor;
- Rapoartele de monitorizare proiect aferente întâlnirilor SMSC vor include la punctul 3 *Concluzii*, după *Povești de succes, Riscuri și constrângeri și Impact Politică* un capitol nou *Perspective de viitor*, ce vor fi depuse la Autoritățile de Implementare pentru lucrări și componentele de aprovizionare, ce au fost finalizate sau ce sunt în curs de a fi finalizate în perioada de raportare. Pentru proiectele ce nu mai sunt în curs de implementare, măsurile de sustenabilitate întreprinse de către Autoritățile de Implementare vor fi monitorizate în cadrul întâlnirilor SMSC și JMC, și atunci când este cazul, recomandările corespunzătoare vor fi elaborate de către ONA/CNA/Ofițerul de Autorizare Program (OAP) pentru acțiuni suplimentare care să asigure cel mai bun posibil impact și sustenabilitatea proiectelor. În acest sens, se va include un subiect de „sustenabilitate a proiectelor de investiții/lucrări finalizate” pe ordinea de zi a SMSC iar AI vor prezenta un rezumat al rapoartelor primite de la Autoritățile de Implementare (din respectivul sector) în perioada de referință (între două întruniri SMSC). SMSC va recomanda măsuri corective, atunci când este cazul. Implementarea acestor recomandări va fi monitorizată și raportată la JMC de către CNA și ONA.

4. Asigurarea abordării corespunzătoare a modificărilor ce afectează sustenabilitatea proiectului

Modificările ce contestă sustenabilitatea proiectului pot fi orientate către proiecte de investiții ce pot include, de exemplu, următoarele:

- Aprovizionarea lucrărilor finanțate prin Phare este transferată către un alt beneficiar din sectorul public ce a fost inițial programată ulterior finalului proiectului
- Bunurile finanțai prin Phare sunt privatizate de către autoritățile naționale sau sunt transferate entităților din sectorul privat;
- Rezultatele obținute sunt abandonate sau nerealizabile, de exemplu livrările sau bunurile primite nu mai sunt utilizate.

Pentru a asigura abordarea corectă a modificărilor ce au avut loc și afectează sustenabilitatea proiectului, următoarea linie generală va fi respectată de către ONA/CNA/AI/Autoritățile de Implementare:

4.1. Înainte de a expirarea scadenței plății¹ unui program:

În ceea ce privește modificările ce pun în pericol sustenabilitatea rezultatelor evidențiate în cadrul fișei de proiect, Autoritățile de Implementare vor informa CNA, apoi CNA iar ONA va furniza fișa de proiect modificată în vederea aprobării de către Comisie în conformitate cu procedura aferentă modificării fișelor de program. Aprobarea de către Comisie face obiectul respectării procedurilor relevante și justificării adecvate pentru modificări.

4.2. Ulterior datei de expirare a scadenței finale pentru CE și/cofinanțare naționale

Orice transfer neprevăzut de active, modificare a beneficiarului, privatizare a beneficiilor financiare din proiecte cofinanțate de către CE comparativ cu Memorandumului de Finanțare/Hotărârea de Finanțare inițială și fișele de proiect din respectiva perioadă, vor fi comunicate de către Autoritățile de Implementare către ONA/CNA/OAP pentru a fi depuse de către ONA în vederea **notificării Comisiei** împreună cu o explicație și justificare detaliate cu privire la modificările introduse. Atunci când sustenabilitatea scopului sau rezultatelor proiectului pot fi afectate, Comisia își rezervă totuși dreptul de a evalua respectivele modificări și poate, în cazul în care nu a fost furnizată o justificare sau în cazul în care sunt încălcate condițiile de finanțare, de a realiza o monitorizare ulterioară, inclusiv potențiala recuperare a unei părți din sau a tuturor fondurilor UE asigurate. Imposibilitatea de a informa cât mai curând Comisia cu privire la orice modificări semnificative planificate sau deja implementate este considerată o abatere.

5. Prevederi finale

ONA/CNA/AI/Autoritățile de implementare vor actualiza procedurile existente pentru a include prevederile cu privire la asigurarea, raportarea și monitorizarea sustenabilității rezultatelor proiectului în conformitate cu prezentul document de politică.

AI vor actualiza Contractele de Implementare deja încheiate cu Autoritățile de Implementare pentru a furniza responsabilități detaliate cu privire la asigurarea, raportarea și monitorizarea măsurilor de sustenabilitate și informare cu privire la modificările ce au avut loc și ce pot influența sustenabilitatea proiectului.

¹ Executarea scadențelor contractelor pentru o parte din Phare 2004 și ulterior